ДОДАТОК 4

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор комунального закладу

«Харківський ліцей №141

Харківської міської ради»

_____ ЛАРИСА ВЛАСЕНКО

02.06.2023

Освітня програма для 10-х класів комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради» на 2023/2024 навчальний рік

ХАРКІВ-2023

Освітня програма ІІІ ступеня (профільна середня освіта)
комунального закладу «Харківський ліцей №141
Харківської міської ради» на 2023/2024 навчальний рік

Загальні положення освітньої програми ІІІ ступеня комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»

Освітня програма комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради» (далі ХЛ №141) ІІІ ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» та складена на підставі наказів Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів світи загальної середньої освіти ІІІ ступеня» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»), від 31.03.2020 №464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня», з урахуванням закону України від 15.03.2022 «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», Указів Президента України від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 17.05.2022, від 02.05.2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма ІІІ ступеня (профільна середня освіта) ХЛ №141.

Освітня програма ІІІ ступеня (далі - освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації ХЛ№141 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами повної загальної середньої освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма ХЛ№141 визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів (додаток 1, додаток 2, складений відповідно таблиці 2,3 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм (додаток 3, складений відповідно таблиці 4 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493), пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН України);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма ХЛ№141 сформована на основі Типової освітньої програми (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів світи загальної середньої освіти ІІІ ступеня» (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»), від 31.03.2020 №464 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»).

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/ навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслюється у річному навчальному плані ХЛ№141 ІІІ ступеня.

Річний навчальний план ХЛ№141 та його обґрунтування

Річний навчальний план для 10-х класів ХЛ №141 розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження в частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2022 року.

Освітня програма для 10-х класів містить навчальні плани для 10-А класу (додаток 1, додаток 4), 10-Б класу (додаток 2, додаток 4), 10-В класу (додаток 3, додаток 4) де зазначено: загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов’язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на курси за вибором, факультативи, індивідуальні та групові заняття, перелік навчальних програм МОН України для учнів 10-х класів.

Для складання річного навчального плану на 2023/2024 н.р. ХЛ №141 використовує другий варіант розподілу годин щодо організації освітнього процесу. Другий варіант (додаток 1, додаток 2, додаток 3 відповідно таблиці 2 Типової освітньої програми в редакції наказу МОН України від 28.11.2019 № 1493) містить перелік базових предметів, який включає окремі профільні предмети філологічного та природничо-математичного, суспільно - гуманітарного напрямів.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах (додаток 5).

До базових предметів належать: «Зарубіжна література», «Іноземна мова (англійська)», , «Громадянська освіта», вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України». До профільних предметів в 10-А класі віднесено українську мову та українську літературу, 10-Б класі віднесено математику: алгебра і початки аналізу та геометрія, 10-В класі віднесено історію України та всесвітню історію.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 року № 143 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» внесено зміни до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 назва навчального предмета «Захист Вітчизни» змінено на «Захист України». У зв’язку з цим відповідні зміни внесено до типової освітньої програми закладу загальної середньої освіти ІІІ ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 408 (згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 березня 2020 року №464).

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Біологія і екологія». Розподіл годин між модулями біології і екології здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво», «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?»), що будуть вивчатися на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні обрали два предмети – «Інформатика» та «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?», які будуть вивчатися одночасно в 10-х і в подальшому в 11-х класах (години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети, будуть ділитися між двома обраними предметами: «Інформатика» (по 1,5 години на тиждень), «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?» (по 1,5 години на тиждень). Доцільність вибору зумовлена потребою навчити учнів практичним аспектам фінансового планування та відповідальній поведінці споживача фінансових послуг, надати учням необхідну підтримку для вироблення свідомої лінії поводження при запозиченні та заощадженні коштів.

Частину навчальних годин навчального плану призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

Ураховуючи потреби учнів, побажання батьків, фахову підготовку педагогічних кадрів, матеріальну базу кабінетів, у старшій школі профіль навчання організовується таким чином: у 10-А за філологічним напрямом, профіль українська філологія, у 10-Б класі за природничо-математичним напрямом, математичний профіль, у 10-В класі за суспільно – гуманітарним напрямом, історичний профіль.

Зміст профілів навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:
- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з кількістю тижневих годин подано в додатку 3), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором і факультативні курси.

У процесі складання річного навчального плану адміністрацією ХЛ№141 враховано, що:
- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів, які вивчаються на профільному рівні – українська мова та українська література, математика (алгебра і початки аналізу, геометрія);
- кількість тижневих годин для вивчення профільних предметів складається з кількості годин, відведених річним навчальним планом ХЛ № 141 на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;
- залишок навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів ХЛ №141 використовує для підсилення предметів інваріантного складника та для вивчення курсів за вибором і факультативних курсів.

Курси за вибором разом із профільними предметами відображають специфіку математичного профілю (10-Б), профілю української філології (10-А), історичного профілю (10-В) і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних і непрофільних предметів, містять додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, які знайомлять учнів із галузями знань, не представлених у змісті окремих предметів, але орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання, а саме:

- у 10-А класі (профіль українська філологія), з метою розвитку творчих і комунікативних здібностей учнів, їхнього самостійного і критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку, формування мовленнєвої і читацької культури та комунікативної та літературної компетентностей введено факультатив «Сучасне франкознавство» (1 година на тиждень), який викладатиметься за державною програмою. З метою розширення лінгвістичного діапазону учнів, який дає їм можливість вільно спілкуватись у типових ситуаціях іншомовної комунікативної взаємодії та продовження подальшого вивчення предмета, введено курс за вибором «Німецька мова» (1 година на тиждень), який викладатиметься за державною програмою, модифікованою за погодженням методичної ради Харківського ліцею №141.
- у 10-Б клас (математичний профіль), з метою підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання та вступу до вищих навчальних закладів введено факультатив «Готуємося до ЗНО» (1 година на тиждень), який викладатиметься за державною програмою.
- у 10-Б клас (історичний профіль профіль), з метою формування національної свідомості та історичної пам'яті, виховання в учнів загальнолюдських ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей патріотизму та толерантності введено факультативний курс «Історія Голокосту» (1 година на тиждень), який викладатиметься за державною програмою.

Курси за вибором реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених у додатках 1,2,3.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом у додатку 1,2,3.

У зв'язку з тим, що ХЛ № 141 входить до мережі «Шкіл сприяння здоров'ю», формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках предмета «Фізична культура» та за рахунок гурткових занять. Предмет «Фізична культура» реалізується за рахунок варіативних модулів, які визначені шляхом опитування учнів у кожному класі: 10-ті класи – легка атлетика, гімнастика, волейбол, баскетбол.

За рахунок варіативної складової річного навчального плану виділено додаткові години для підсилення предметів інваріантного складника на вивчення базових предметів: у 10-А класі (профіль українська філологія) збільшено кількість годин на вивчення предмета: «Математика» (на 1 годину на тиждень) для складової «Алгебра і початки аналізу», викладання якого здійснюється за державною програмою рівня стандарту, модифікованою за погодженням методичної ради Харківського ліцею №141.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня й виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Освітня програма ХЛ №141 зорієнтована на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

На початку 2023/2024 навчального року ХЛ№141 організовує проведення в 10-х класах вхідного оцінювання учнів з метою діагностування рівня їх навчальних досягнень за попередній рік та планування подальшої роботи із систематизації, узагальнення та закріплення навчального матеріалу, що вивчався дистанційно.

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітньої програми обумовлені «моделлю» випускника, призначенням і місцем ліцею в освітньому просторі міста, району, мікрорайону.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти ХЛ№141

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	***Уміння:*** ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. ***Ставлення:*** розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. ***Навчальні ресурси:*** означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2	Спілкування іноземними мовами	***Уміння:*** здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. ***Ставлення:*** критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов;

		адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. ***Навчальні ресурси:***підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	***Уміння:*** оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. ***Ставлення:*** усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. ***Навчальні ресурси:*** розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	***Уміння:*** розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища й процеси; послуговуватися технологічними пристроями. ***Ставлення:*** усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях ***Навчальні ресурси:*** складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.
5	Інформаційно-цифрова компетентність	***Уміння:*** структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. ***Ставлення:*** критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. ***Навчальні ресурси:*** візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	***Уміння:*** визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. ***Ставлення:*** усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

		Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.
7	Ініціативність і підприємливість	***Уміння:*** генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. ***Ставлення:*** ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. ***Навчальні ресурси:*** завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна і громадянська компетентності	***Уміння:*** висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. ***Ставлення:*** ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. ***Навчальні ресурси:*** завдання соціального змісту.
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	***Уміння:*** грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування й взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). ***Ставлення:*** культурна іж предметні ія, повага до культурного розмаїття в глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. ***Навчальні ресурси:***математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	***Уміння:*** аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. ***Ставлення:***усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна

		думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. ***Навчальні ресурси:*** навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізовується насамперед через:

✓ організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

✓ окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

✓ предмети за вибором;

✓ роботу в проектах;

✓ позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	**Коротка характеристика**
Екологічна безпека й сталий розвиток	Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності й думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості й чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірці його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти у ХЛ№141

Профільна середня освіта у ХЛ№141 здобувається після здобуття базової середньої освіти. Учні, які здобули базову середню освіту на 1 вересня 2023 року розпочинають здобуття у 2023/2024 н.р. профільної середньої освіти.

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про освіту» ХЛ №141 надає право на здобуття повної загальної середньої освіти за очною (денна), індивідуальною (сімейна (домашня), педагогічний патронаж, дистанційною формами навчання. Індивідуальна (сімейна, педагогічний патронаж) форма навчання організовується відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 року № 955. В умовах воєнного стану освітня, навчальні програми та річний навчальний план виконуються педагогами ХЛ №141 в повному обсязі, з використанням очної, дистанційної та змішаної форм організації освітнього процесу, в залежності від безпекової ситуації. Організовується навчальна діяльність учнів за затвердженим розкладом уроків, додаткових консультацій тощо. У разі виникнення епідемічної ситуації, введення протиепідемічних заходів,

воєнного стану, навчання учнів здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року №1115, відповідно до річного навчального плану та розкладу ХЛ№141.

Опис форм організації освітнього процесу ХЛ№141

Освітній процес у ХЛ №141, на період запровадження воєнного стану в Україні, організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку учнів, їхніх освітніх потреб.

При переході на дистанційне навчання (за відповідним наказом по ХЛ №141 та вимогою часу), щодня за затвердженим розкладом уроків, педагогами ХЛ №141 вносяться навчальні завдання та оцінки учнів в електронний журнал, здійснюється зворотний зв'язок з учнями в електронному вигляді, використовуючи цифрові освітні платформи, електронний журнал, електронну пошту і т.п. На веб-сайті ХЛ №141 створена сторінка «Дистанційне навчання», на якій розміщується алгоритм дій дистанційного навчання під час воєнного стану з розкладом занять. Це додатковий доступ до інформації, яким можуть скористатися не тільки учні, а й всі учасники освітнього процесу. Для забезпечення дистанційного освітнього процесу на період запровадження воєнного стану в Україні здійснюється доступ до навчальних матеріалів, вибір загальноприйнятних та зручних платформ, а саме: Zoom, Viber, веб-сервіс «Google classroom», онлайн - платформа «Нові знання» і т. п. Учителі ХЛ №141 дотримуються гнучкості в доборі навчально-методичного забезпечення освітніх програм.

Основними формами організації освітнього процесу ХЛ№141 є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу в ХЛ№141 визначені різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, сюжетно-рольові ігри, віртуальні подорожі, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри, уроки з дистанційною формою навчання тощо.

Засвоєння нового матеріалу відбувається на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об’єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так й у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення й формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, у якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-х класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити учителями проводяться оглядові консультації, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультації будуються за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей здійснюється у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило може застосовуватися у класах для здобувачів профільної освіти.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та /або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед учителем.

Практичні заняття та заняття практикуму будуються з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії (очної і заочної форми) в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу ХЛ№141 можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.04.2011 №329 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.05.2011 за № 566/19304) та орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 25.08.2013 №1222.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

-кадрове забезпечення освітньої діяльності ХЛ№141;

-навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності ХЛ№141;

-матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності ХЛ№141;

-якість проведення навчальних занять ХЛ№141;

-моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

-оновлення методичної бази освітньої діяльності;

-контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

-моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу загальної середньої освіти;

-створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма ХЛ №141 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти.

На основі освітньої програми ХЛ№141 складає та затверджує річний навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор комунального закладу
«Харківський ліцей №141
Харківської міської ради» Лариса ВЛАСЕНКО

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
комунального закладу
«Харківський ліцей №141
Харківської міської ради»
Протокол від 02.06.2023 №11
Голова педагогічної ради, директор
_____ Лариса ВЛАСЕНКО

Додаток 1
до освітньої програми ХЛ№141
(таблиця 2 до Типової освітньої програми наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Навчальний план
комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»
для 10-А класу з українською мовою навчання,
філологічний напрям, профіль українська філологія

Предмети	**Кількість годин на тиждень у класі**
	10-А
Базові предмети	
Іноземна мова (англійська)	2
Зарубіжна література	1
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика	3+1,5
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура*	3
Захист України	1,5+0,5
Профільні предмети:	
Українська мова	4
Українська література	4
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?)	3 (1,5+1,5)
Разом	34+2
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	4
Варіативна складова. Входить в ГДНН	
Варіативна складова. Не входить в ГДНН	
Сучасне франкознавство (факультатив)	1
Країнознавство (нім.мова) (факультатив)	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

*Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор комунального закладу
«Харківський ліцею №141
Харківської міської ради» Лариса ВЛАСЕНКО

Додаток 2
до освітньої програми ХЛ№141
(таблиця 2 до Типової освітньої програми наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Навчальний план
комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»
для 10-Б класу з українською мовою навчання,
природничо – математичний напрям, математичний профіль

Предмети	**Кількість годин на тиждень у класі**
	10-Б
Базові предмети	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Іноземна мова (англійська)	2
Громадянська освіта	2
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура*	3
Захист України	1,5
Профільні предмети:	
Алгебра і початки аналізу	6
Геометрія	3
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?)	3 (1,5+1,5)
Разом	36
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	**2**
Варіативна складова. Не входить в ГДНН	
Готуємося до ЗНО (факультатив)	1
Індивідуальні та групові заняття, консультації (українська мова)	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	**33**
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

*Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор комунального закладу
«Харківський ліцею №141
Харківської міської ради» Лариса ВЛАСЕНКО

Додаток 3
до освітньої програми ХЛ№141
(таблиця 2 до Типової освітньої програми наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Навчальний план
комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»
для 10-В класу з українською мовою навчання,
суспільно – гуманітарний напрям, історичний профіль

Предмети	**Кількість годин на тиждень у класі**
	10-В
Базові предмети	
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Математика	3+1
Іноземна мова (англійська)	2+0,5
Громадянська освіта	2
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура*	3
Захист України	1,5+0,5
Профільні предмети:	
Історія України	4
Всесвітня історія	2
Вибірково-обов'язкові предмети: Інформатика Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?	 1,5+0,5 1,5
Разом	33,5+2,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	**4,5**
Варіативна складова. Не входить в ГДНН	
Історія Голокосту (факультатив)	1
Індивідуальні та групові заняття, консультації (українська мова)	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	**33**
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

*Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор комунального закладу
«Харківський ліцею №141
Харківської міської ради» Лариса ВЛАСЕНКО

Додаток 4
до освітньої програми ХЛ№141
(таблиця 4 до Типової освітньої програми наказу МОН України від 20.04.2018 №408, в редакції наказу від 28.11.2019 № 1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»)

Кількість навчальних годин для профільних предметів за освітньою програмою комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»

Профільний предмет	**Кількість годин на тиждень**
	10-А клас *(профіль українська філологія)*
Українська мова	4
Українська література	4

Профільний предмет	**Кількість годин на тиждень**
	10-Б клас *(математичний профіль)*
Алгебра і початки аналізу	6
Геометрія	3

Профільний предмет	**Кількість годин на тиждень**
	10-В клас *(історичний профіль)*
Історія України	4
Всесвітня історія	2

Директор комунального закладу
«Харківський ліцею №141
Харківської міської ради» Лариса ВЛАСЕНКО

Додаток 5
до освітньої програми ХЛ№141

Перелік навчальних програм для учнів 10-х класів комунального закладу «Харківський ліцей №141 Харківської міської ради»

№ з/п	Назва навчальної програми	Клас	Рівень вивчення	Реквізити
1.	Українська мова	10-А	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
2.	Українська мова	10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
3.	Українська література	10-А	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
4.	Українська література	10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
5.	Іноземні мови (англійська)	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
6.	Зарубіжна література	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
7.	Біологія і екологія	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
8.	Всесвітня історія	10-А 10-Б	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
9.	Історія України	10-А 10-Б	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407, до навчальних програм внесені зміни (наказ МОН України від 21.02.2019 №236)
10.	Географія	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
11.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
12.	Алгебра і початки аналізу. Геометрія	10-Б	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
13.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	10-А 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
14.	Захист України	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України та надано гриф, наказ від 03.08.2022 №698, наказ від 31.03.2020 №464 «Про внесення змін до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІІ ступеня»
15.	Інформатика	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
16.	Фізика (авторський колектив під керівництвом (ЛоктєваВ.М.)	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 24.11.2017 №1539
17.	Фізична культура	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
18.	Хімія	10-А 10-Б	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407

		10-В		
19.	Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?	10-А 10-Б 10-В	Рівень стандарту	Рекомендовано МОН України, лист №1/11-4963 від 27.05.2019, наказ від 28.05.2019 №1/11-74995
20.	Німецька мова	10-А	Рівень стандарту	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
21.	Всесвітня історія	10-В	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407
22.	Історія України	10-В	Профільний рівень	Затверджено МОН України, наказ від 23.10.2017 №1407, до навчальних програм внесені зміни (наказ МОН України від 21.02.2019 №236)